

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Vjesnik“ Cetinje (Montenegro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Объявление.

Императорская Россійская Миссія въ Черногоріи симъ доводитъ до свѣдѣнія находящихся въ предѣлахъ Королевства русскихъ подданныхъ, что съ 1. Марта текущаго года прекращается предоставленная имъ ранѣе льгота по освобожденію ихъ отъ призыва по мобилизаціи на время настоящей войны.

Такимъ образомъ послѣ 1. Марта обязаны выѣхать въ Россію всѣ состоящіе въ запасѣ офицеры, врачи, военные чиновники и нижніе чины, а изъ ополченцевъ всѣ генералы, офицеры и ратники I-го разряда, — послѣдніе въ возрастѣ до 35 лѣтъ включительно.

Запасные и ополченцы, не выѣхавшіе безъ уважительныхъ причинъ послѣ 1. Марта въ Россію, будутъ подлежать законной отвѣтственности.

Отъ обязанности явки освобождаются только тѣ запасные и ополченцы, кои къ 1 Марта будутъ состоять на службѣ арміи союзныхъ съ нами Государствъ.

Императорскій Россійскій
Повѣренный въ Дѣлахъ:
Обнорскій.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потапов примио је ова службена саопштења:

Петроград, 20. фебруара у 2:25 по подне. На цијелом фронту између Њемена и Висле продужавају се упорни бојеви; на неким дијеловима наша се војска успјешно помакла напријед. У рејону Монарже заплијенили смо шест митраљеза и заробили 4 официра и неколико стотина војника. Било је њемачких заробљеника и при заузимању утврђене станице Конопке.

У Карпатима, јужно од Закличина, ми смо заузели непријатељску утврђење. Аустријски нападаји били су јучер у неколико слабији.

У Источној Галицији наша је војска ушла 19. фебруара у Станиславов и успјешно прешла ријеку Лукву. На кавкаском фронту није било 18. фебруара никакве промјене.

Петроград, 21. фебруара. у 9:5 у вече.

На лијевој обали Њемена Нијемци су потиснути иза станице Симно и у рејон Лејпуна.

Код војске на десној обали Нарова није било значајнијих промјена. На путовима, који воде к Ломжу, долази до упорних бојева; ноћу на 20. фебруара избацили смо непријатеља са доминантног виса западно од друма Стависти—Ломж, близу села Карвево, и заплијенили 7 митраљеза.

На лијевој обали Висле, у рејону Пилице, Нијемци су изводили нападаје на један дио наших позиција код Доканевица.

У Карпатима се продужавају безуспјешни аустријски нападаји у правцу Балиградском. У Источној Галицији ми смо, избацујући Аустријанце из њихових утврђених позиција на Бистрици, заробили на стотине војника и продужили наше настајење.

На кавкаском фронту наша је војска с прешањим успјехом про-

дужила офанзиву у зачорохском крају. У осталим правцима није било сукоба.

Петроград, 22. фебруара у 2:20 по подне.

Наше се наступање на лијевој обали Њемена и на путовима сјеверо-западно од Гродна наставља. Наша је војска потиснула Нијемце иза фронта Сопоцкин—Липско—Ничмо и помакла се напријед.

Исто тако и у млавском правцу наши се нападаји успјешно свршавају, у току дана овдје смо заробили до 500 војника, 7 официра и заплијенили три митраљеза.

На лијевој обали Висле, у рејону Пилице, бојеви су заузели велике сразмјере.

У Карпатима, између Ондаве и Сана, аустријски се нападаји продужују. Југозападно од Љутовиске Аустријанци су покушали да пријеђу на десну обалу Сана, али су ноћу 21. фебруара били уништени нашим против-нападом сви они непријатељски дјелови, који су прошли Сан.

Петроград, 23. фебруара. у 2:10 по подне.

У рејону сувалском непријатељ је потиснут на фронт Мариампол—Симно—Августов. Наше се наступање продужава.

На десној обали Нарева нема знатнијих промјена.

На лијевој обали Висле, у рејону Пилице, задржано је наступање Нијемаца и наша је војска прешла у противнапад.

У Карпатима Аустријанци су у рејону Свидника прекинули своје нападаје и удалили се од своје позиција; они још једино нападају наше положаје у балиградском правцу, али без успјеха.

Исто тако безуспјешни били су непријатељски нападаји код Козјева и Тухле.

У рејону Клаусе заокружили смо мању непријатељску колону; један њен баталијон предао се у целини.

На кавкаском фронту продужени су 21. фебруара сукоби у зачорохском рејону и јужно од Хоја. У осталим правцима нема промјене.

22. фебруара наша је црноморска флота бомбардовала Зумгулдак, Ерегли, Килимли и Козлу, при чему су уђуткане непријатељске батерије и разрушена здања за вађење и прераду угљена.

На пристану Серај потопљено је 8 пароброда и једна велика једрењача.

Овдашње Енглеско Посланство примило је од Форен-Офиса ово саопштење:

Лондон, 23. фебр. у 11 с. 30 м. прије подне. Адмиралитет саопштава следеће:

Операције против Дарданела повољно напредују. Вријеме је лијево.

21. фебруара, „Квин Елизабет“, „Агамемнон“ и „Осиен“ почели су да нападају форове индиректном ватром преко Галијољског Полуострва, пуцајући из даљине од 21000 јарда (19 км.) За то вријеме, унутра у мореузу, 4 британске и 1 француски брод гађали су батерије на Самардиру (?) и брду Дарданусу, које су биле нападнуте прошлог дана; батерије су отвориле ватру и уђустиле се у борбу: биле су погођене са метцима од 12 палача. Већина бродова у мореузу били су дохваћени метцима, али није било

никакове озбиљније штете ни губитака.

7. марта француски убојни бродови ушли су у мореуз да штите директно бомбардовање одбранбених утврђења положаја мореуза од стране „Агамемнона“ и „Лорда Нелсона“. Француски бродови заметнули су бој са батеријама на брду Дарданусу и са различитим скривеним топовима, уђуткавши по неке батерије. „Агамемнон“ и „Лорд Нелсон“ пошли су најпрејед и најали на форове у мореузу. Форови Румили-Меидије-табија и Хамидије-табија одговарали су. Оба фора су била уђуткана са тешким бомбардовањем. Било је експлозија у оба фора. „Голоа“, „Агамемнон“ и „Лорд Нелсон“ били су погођени сваки по три пута; штета није озбиљна. „Лорд Нелсон“ имао је три човјека лако рањена.

Док су се ове операције развијале, „Даблин“ је наставио да пази на буларски истм.

Лондон, 24. фебруара. у 12 с. 20 минута у вече. Адмиралитет јавља да је у току недјеље од 12. до 18. фебруара цијелокупни број долазака и одлазака, у британске луке и из њих, износио 1473 брода. Ово је знатно изнад просјечног броја.

Ниједан брод није изгубљен за ово вријеме, и ако је непријатељ чинио више покушаја, међу њима један против болничког брода.

У ранијој периоди (од 5. до 11. фебруара) цијелокупно кретање из британских лука (долази и одлази) износило је 1381 брод. Њемачке подморске лађе потопиле су 7 британских бродова.

Њемачке вријести о уништењу британског транспорта омонтиравају се.

Ко ће побиједити?

Софијска Балканска „Трибуна“ под горњим натписом пише:

Још прошле године тврдили смо да ће Тројни Споразум да побиједи. Неуспјех Нијемаца да заузму Лублин, Париз, Варшаву, да пријеђу ријеку Њемен, дао је повода и разлога да такво тврђење изнесемо.

Од почетка рата до сада прошло је 200 дана. Зараћене стране уморије су се и скоро 4 мјесеца налазе се у таквом положају. То је неким дало повода да дођу до мишљења да ће се рат свршити без резултата, т. ј. да неће бити ни побједилаца ни побјеђених.

Да би доказали ово што смо тврдили и сада тврдимо, употребимо историјске, географске, статистичке и психолошке податке.

Према свему до сада, показало се да противници Нијемаца у погледу технике и командовања нијесу ништа мањи од Нијемаца у тој страни.

Историјски податци

Само Енглези и Французи у стању су били да воде стогодишњи рат (1343—1453). Само су Енглези били у стању да воде двадесетогодишњи рат против Наполеона I. кога су, на посљетку, и сломили. Само су Енглези у стању да рат воде докле год у свему потпуно не побиједи.

Карло XII. (1700—1709) и Наполеон (1812) својим покушајима

да заузму Русију, потврдили су, да се Русија не може да заузме.

Географски податци

Енглеска никад не пати од оног од чега страда Њемачка. Она је, прво, острвска држава; друго, њена флота по тонажи боља је 50% од ъемачке.

Русији због њеног великог пространства не може да буде заузет ни један њен дио. Пошто се на Русију нијесу могли да пошаљу тако генералне војсковође као што су Наполеон I. и Карло XII. то се није могло да очекује од Вилгема II. ништа особито, који већ седми мјесец води своју војску из једног неуспјеха у други.

Статистички податци

Државе Тројног Споразума имају становника:

Русија	170,000,000
Француска	40,000,000
Енглеска	423,000,000
Белгија	7,000,000
Србија	4,000,000
Црна Гора	400,000
Јапан	69,000,000

Свега 713,400,000

Државе Тројног Савеза имају:

Њемачка	70,000,000
Аустрија	54,000,000
Турска	20,000,000

Свега 144,000,000

Упоредијући цифре, види се да је Тројни Споразум са својим савезницима јачи од Тројног Савеза за читавих пет пута. Према томе Тројни Споразум са врло малим надјачањем може на бојном пољу имати два пута већу војску од Тројног Савеза.

Психолошки податци

Дух зараћених страна најбоље се огледа у депешама измијењеним приликом нове године.

Цар Вилем на нову годину на поздрав баварског краљевског пара, одговорио је депешом:

„Ви сте изрекли исту ватрену жељу, која све нас заноси, да нова година освешта мир нашој љубљеној отаџбини“.

Енглески краљ Ђорџе, на поздрав предсједника француске републике, Поенкареа, одговорио је:

„Поводом нове године, желим да лично изразим нашем превасходству и нашем великом народу чији сте предсједник моје најбоље жеље. Ја сам увјерен да ће нова година послужити за још веће зближење и ватренију заједницу Велике Британије и Француске у духу савеза који међу њима постоји. У исто вријеме изражавам жељу да се велика борба у којој ми и наши савезници учествујемо побједоносно заврши и са потпуном славом за савезне државе“.

Из ова два телеграма види се, да горди и надмени ъемачки цар жели само „мир љубљеној отаџбини“, а енглески краљ жели „да се велика борба побједоносно заврши са потпуном славом савезних држава“.

Према плану који је израђен, шеснаестог оперативног дана цар Вилхелм требао је да уђе у Париз, а четрдесетог у Петроград. Данас је 204 оперативни дан. И последње (шесто) наступање на ријеку Њемен одбивено је. Разумије се, да послје свега овог не остаје ништа друго него да се тражи мир. А ко ће да плати ратне трошкове? И то се разумије — онај који тражи мир.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз, 18. фебр. Све новине до- носе и коментаришу француско-ен- глеску декларацију односно репре- салија од стране савезника против њемачког гусарства. Сви хвале ја- чину тона и одлучности којом је прожета: да се изведе до краја е- кономско усамљене Њемачке. Она од сада неће моћи ништа ни уво- зити ни извозити поморским путем. Новине исто тако честитају енглес- кој и француској влади на старању да што мање оштете законите ин- тересе неутралних, изузимајући њи- хову заплијењену робу од конфис- кације. Г. Жан Хербет у листу „L' Echo de Paris“ излаже како је Фран- цуска и Енглеска могла законито одступити од Париске Декларације од 1856. која проглашава незапље- њивом непријатељску трговачку ро- бу под неутралном заставом. Ве- лике силе, потписнице ове декла- рације, огласиле су да су ови чланци недјелови један од другог. Ме- ђутим, Њемачка је погазила 3. и 4. чланак ове декларације, покушав- ши да потопи, без обавијештења или заробљења, један енглески по- штански брод на којему су се на- лазили поданици неутралних држа- ва, — и установивши око Енглеске једну фиктивну блокаду. Од тога часа, Париска Декларација престала је да обавезује Француску и Ен- глеску према Њемачкој и њезиним савезницима. (Нароч. извј.)

Париз, 19. фебруара. Г. Контес, бивши предсједник Швајцарске Ре- публике, држао је у Швајцарској један рјечит говор у којему је енер- гично осудио гажење белгијске не- утралности од стране Њемачке, што је — рекао је — био један непо- правим атентат који револује сви- јест свих народа. (Нароч. извј.)

Париз, 19. фебруара. У Цари- граду већ се јављају знаци буне међу становништвом које је до- крајности престашио успјехом француско-енглеских операција у Дарданелима. Принц Сабах-Един упутио је Султану, своје стрицу, једну депешу у којој га преклиње да напусти њемачку ствар и да дочека француско-енглеску флоту као ослободиоце који бране ствар правде, права и слободе. (Нароч. извјештај.)

Париз, 19. фебруара. Њемачке новине потврђују да зоб са којом располаже Њемачка, не може да задовољи потребе интенданце која треба милион и по тона зоби до нове косидбе. У сваком случају, то повећава трошак њемачког ми- нистарства војног за 75 милиона. Максимална цијена зоби од 214 марака скочила је на 264 марке, т. ј. на цијену ражи, да се утишају протести власника чија зоб је била заплијењена. (Нар. извјештај.)

Париз, 19. фебруара. У Кристи- анији курс марке који је већ био пао, свакодневно све више опада, поред свега циљања злата из Ње- мачке. У Норвешкој, за исплату рачуна, норвешки извозници и фи- нансијери јавно су одлучили да тра- же од својих њемачких вјеровника норвешке круне, а да више не при- мају марке. Ова мјера дала је прву задовољштину јавном мишљењу, у часу кад је оно много огорчено торпедирањем норвешких трговач- ких бродова. (Нар. извјештај.)

Париз, 22. фебр. 17. фебруара Њемачка банка од 100 марака бри- једила је у Швајцарској 111 фра- нака т. ј. изгубила је 10% од своје бриједности, док је француска бан- ка од 100 франка бриједила у Швајцарској 104 франка. (Нароч. извјештај.)

Париз, 22. фебруара. Једне ро- тердамске новине пишу да се нај- боље може представити криза хра- не у Њемачкој по томе, кад се виде жене и дјеца из пруских погранич-

них села гдје иду по најгорем вре- мену пуна два сата да набаве у Хо- ландији брашна, хљеба и зелена. (Нароч. извјештај.)

Париз, 22. фебр. Јутрошње но- вине сазнају са чуђењем, али без показивања икаквог разочарања, о оставци г. Венизелоса. Француско јавно мишљење жељело би да види са радошћу гдје Грчка сарађује са Тројним Споразумом на предузетој акцији против Дарданела, чији први резултати биће пад Цариграда и слом њемачке власти на Истоку. Грци би тако стекли право да прет- тендују на свој дио при будућим измјенама. Тројни Споразум рачуна само на себе, али је приправан да прими свачију помоћ као што може да буде без ичије. (Нар. извј.)

Петроград, 22. фебруара. У току нападаја Аустријанаца на Фости- кон-Свидник 20. фебр., дијелови једног непријатељског батаљона по- трчали су, предвођени официрима, према нашим шанчевима, машући бијелим марамама. Непријатељ је отворио на људе који су трчали, жестоку митраљешку ватру. 50 вој- ника је ипак дошло до наших шан- чева и у њих се склонило.

Аустријски губитци посљедњег мјесеца у Карпатима износе не де- сетине него стотине хиљада војника.

У Галицији и Буковини наше трупе су прешле Дњестар код села Лешкекиа и гоне Аустријанце.

Пошто су продрле на широком фронту у августовске шуме, наше трупе спречавају долазак њемачких заштитница и не даду Нијемцима да се ипде зауставе, напредујући највећом брзином. Код Осовца од- бијена су два њемачка нападаја, на истакнута утврђења тврђаве. Арти- љерија у Осовцу ућуткала је двије тешке њемачке батерије и настав- ља борбу с успјехом.

На литерој обали Пилице води се борба на фронту на десетине врста, гдје су наши противнапади срећно утицали на ток битке. (Вестник.)

Париз, 23. фебр. Јутрошње но- вине изјављују да им оставка г. Ве- низелоса нагледа много нише за жаљење ради саме Грчке, која према изјавама самог г. Венизело- са, губи јединствену прилику да оствари своје аспирације. — него за Тројни Споразум, чија се политика неће ни у чему измијенити. Савез- ници ће ући сами у Цариград. Је- дина пропаганда на коју нас савје- тује наша част и наше достојан- ство да је вршимо код неутралних, то је одјек наших побједничких то- пова у Дарданелима. (Нар. извј.)

Париз, 23. фебр. Посланик Гали- нише у „Матену“ о режиму који ће се од сада примјењивати на њемачким заробљеницима у Француској. Ње- мачки заробљеници примаће дневно 125 грама меса и 700 грама хљеба; пушење ће бити забрањено. Ње- мачким заробљеницима саопштено је да су ове мјере предузете ради ре- жима који се на француским зароб- љеницима примјењује у Њемачкој, па ако се њихово стање и поступање с њима поправи, одмах ће се почети боље поступати и са њемачким за- робљеницима у Француској. (Нар. извјештај.)

Париз, 23. фебруара. Жан Хер- берт пише у листу „L' Echo de Pa- ris“: Оно што Њемачка тражи од Сједињених Држава Америчких, у ствари је гажење неутралности, јер кад би урадиле онако као што им се предлаже, Сједињене Државе би интервенисале да помијере равнотежу поморске и економске надмоћности савезника у корист Њемачке. (На- рочити извјештај.)

Париз, 23. фебруара. Јављају из Копенхагена да холандска пловид- бена друштва неће више да при- мају робу њемачког поријекла за Америку. То је једна од посљеди- ца енглеско-француске блокаде да

се не дозвољава излаз њемачке робе преко мора. (Нар. извј.)

Атина, 24. фебр. Грчки Краљ је повјерио Зајмису да састави нови кабинет. Зајмис је тражио 24 сата рока. (Нар. извј.)

Букурешт, 24. фебр. Румунски парламент је одобрио да се про- гласи опасно стање у случају по- требе. (Нар. извј.)

Рим, 24. фебр. Савезници су ућуткали батерије на брдима око Смирне и уништили нове батерије у заливу Сарос. Барутана у фору Хамидије бачена је у ваздух. (На- рочити извјештај.)

Париз, 24. фебр. Код Нотр-Дам- де-Лорет, Нијемци су покушали без успјеха да изврше четири против- напада. Западно од Перта, Фран- цузи су се дохватили једне шуме коју су Нијемци били врло јако организовали. Сјеверно од Перта, Французи су одбили један против- напад. Французи су напредовали на сљемену и отели шанчеве сје- верно од Босежура. Освојени шан- чеви између Перта и Босежура из- носе од 400 до 500 метара. Фран- цузи су заробили њемачких војника са официрима. Код Хо—де—Мез, француска тешка артиљерија — према причању заробљеника — оштетила је врло много један топ од 42 см. који је недавно намјештен у батерији. Топ је морао бити де- монтиран и послан у позадину; од послуге погинуло је 4, а ранило се 7 војника. Французи су напредовали сјеверно од Баденвилера. У Вожима Французи су напредовали на боко- вима Лајхакерконфа и заробили вој- ника. Нијемци су узалуд нападали у вече; они су се један тренутак зауста- вили на главници, али послије бје- сомучног гушања француски ша- сени су избацили Нијемце и остали господари положаја. Њемачки гу- битци су изванредно велики. Код Хартмансверкерконфа Французи су одбили пет противнапада. У Гор- њем Аласу, јужно од станице Берн- холта, ватра француске пјешадије распирала је један њемачки напа- дај. (Нарочити извј.)

Париз, 24. фебруара. Лист „L' Echo de Paris“ пише да је амери- канска нота која је предана у Па- ризу као одговор на француско- енглеску декларацију од 16. фе- бруара састављена у умјереном и помирљивом тону и духу. Она се ограничава да пита о начину који савезници мисле примјењивати од- носно узапљивања робе. (Нар. извј.)

Париз, 24. фебруара. Образован је један комитет у коме се налази стотину најславнијих француских умјетника и књижевника, да стави на расположење страним књижев- ничким и умјетничким круговима један низ докумената којима се до- казује лажност тврђења њемачких интелектуалаца, — и да бране ци- вилизацију од варварства. (Наро- чити извјештај.)

Париз, 24. фебруара. Први воз француских грађана, евакуисаних из Њемачке, стигао је у Женеву, гдје су били најљепше примљени и од стране швајцарског Црвеног Крста. Швајцарске новине симпа- тично пишу о Французима (Нар. извјештај.)

Париз, 24. фебр. Француски ми- нистар војни изјавио је да се ради ситуације у Дарданелима мора спремити на сваку евентуалност и ради тога је влада одлучила да концентрише један експедициони кор у сјеверној Африци. (Нарочити извјештај.)

Рим, 25. фебр. Милански „Се- коло“ прима из Лондона: У лон- донским политичким круговима го- вори се како ће Цар Франц Јосиф за који дан надвојводу наслједника Карла Франца Јосифа прогласити за краља обновљене Пољске. Франц Јосиф мисли да тијем поништи

ефект руског прогласа Пољацима и да придобије за Аустрију помоћ цијеле Пољске.

Лондон, 25. фебр. Владин лист „Вестминстер Газета“ саопштава према вијестима из Берлина, да у Чешкој влада страховити терор, и да се тамо суди по војним зако- нима. Велики број чешких полити- чара похапшен је. Многи су већ и осуђени. Народно незадовољство је огромно.

Рим, 25. фебр. У њемачкој и ау- стријској штампи почели су се јав- љати гласови о миру. Независнији бечки листови оштро нападају Ма- ђаре, који иза леђа Аустрије, са Њемачком, раде на продужењу рата.

Рим, 25. фебруара. Италијанска Агенција јавља: Јуче је оклопњача „Краљица Елизабета“ бомбардо- вала околину утврђења Чанака, Ха- мидије и Меџидије. Оклопњача је индиректно бомбардовала Дарда- нос.

На банкету у почаст Саландре, одржаном приликом полагања ка- мена темеља војног порта, гене- рал Мора ди Лавријано између о- сталог рекао је: Рећи ће се да мар- ширамо и маршираћемо. Наш рат- ни усклик биће Савоја.*) Салан- дра је загрлио генерала и рекао: „Италија треба да је мирна, дис- циплинована, готова и да има вјере у себе. Надам се да ће Италија из садашњих прилика изићи виша и с већом чашћу. Сви ћемо извр- шити нашу дужност помоћу бо- жјом, по наредби Краљевој и за славу Отаџбине.“

25 транспората са 40.000 војника кренули су из Малте за Дарданеле.

У Португалији је на прагу гра- ђански рат. (Нароч. извј.)

Рим, 25. фебр. Бије се нова ве- лика битка између Руса и Нијемаца код Пилице и на лијевој обали Висле.

На страни Млаве Руси су заро- били много њемачких војника.

Тврђава Осовец ућуткала је ње- мачке тешке батерије.

Према руским извјештајима, ау- стријски губитци на Карпатима износе преко 100.000 људи.

Савезничка флота бомбардовала је Калид-Кар и Чанак (Султаније), а ућуткила пет фортова на европ- ској и азијатској обали. Према де- пешама из Атине, савезници су ис- крцали у Заливу Сароском 20.000 војника. Очекује се још 20.000 са Малте.

Атина, 25. фебр. Састав новог кабинета тешко иде. Зајмис је од- био да састави кабинет.

Рим, 25. фебруара. Главни ли- стови италијански износе озбиљне интересе Италије у вези с догађа- јима који се збивају на Истоку. Па- триотски говор Саландре у Гајети о- чврстио је наде народне. Њемачка штампа продужује полемику одно- сно компензација земљишних Ита- лији посредством Њемачке, ма да аустријска штампа једнако побija давање ма каквих било компенза- ција. Њемачка и аустријска штамп- па продужују да сију сплетке из- носећи руску опасност у погледу Цариграда. Иста штампа весели се иаду Венизелоса.

Велики француски народ

Из дивног примјера родољубља, који овдје наводимо, јасно се види величина француске душе. Народ француски никад није био неутрал- лан, кад год се, ма гдје, крв лила за народна и човјечанска права. Овога страшнога рата тај народ и у редовима своје дјече сија ве- личином.

Париски „Тан“ пише: Г. Лиар подректор универзитета парискога.

*) Да многи читаоци ово не би погрјешно схва- тили, напомињемо, да Италијани објаву рата сим- болички поздрављају ускликом: „Живјела Са- воја!“ Ур.

послао нам је данас писмени задатак једне дјевојчице од петнаест година, ученице једне наше женске гимназије. Био је постављен овај задатак:

Шта ћемо радити са својим плетећим иглама, када рат буде свршен?

Ево те дивне стране што ју је написало ово дијете, а која се не може прочитати без дубокога узбуђења:

„Само је једно, као што се мени чини, што можемо чинити са својим плетећим иглама, када се рат сврши: плешћемо њима одјеће за оне мале, што остану без оца. И за дуга, дуга времена још плешће се у Француској; а кад однесемо своје плетиво у коју сиромашну породицу, и дијете нам које захвали на томе, ми ћемо му рећи: „Мали, не треба да нам захваљујеш, то не вреди толико. Што смо ми теби дали? Мало вуне, мало свога времена, — али помисли, шта си нама ти дао? Ти си нам дао свога оца, дао си нам оно, што ти је послје мајке најдраже на свијету, јер да нас све одбрани, као и све остале, он је дао свој живот“. И помажући дјетету да обуче мали напрсник што смо му га оплели, ми ћемо му још рећи: „Иди брзо у школу, мој мали, и кад у великој сали видиш нову карту Француске, сасвијем нову и увећану, буди поносан, јер само крви твога оца и свих осталих војника дугујемо, што сад имамо велику Француску“.

И дијете ће отићи топло одјевено. И кад дође у школу, наћи ће ту другу дјецу, која нијесу изгубила свога оца, те су с тога могла отићи са својом мајком у велике радње и ту купити себи одјећу, свијетле боје, с огрлицом и с ишараним зарукављем. Али оно мало сироче неће им завидјети, оно ће бити поносније својим црним напрсником, ако може бити и није тако добро начињен, као у друге дјеце, јер оно ће у несвијести бити свјесно о томе, да му је то плетиво дато као успомена на његова оца, а то је готово толико, као да му је његов отац сам послао то плетиво, његов отац — херој! А ко има такога оца, коме се сви диве, тај не може бити посљедњи у реду, и мали ће се дати на посао и живо ће радити.

Ето зашто неће нико оставити на страну своје плетеће игле, докле год буде сирочића у Француској“.

Популарност Великог Књаза Николе

Као што је познато, новине пишу, нови руски генералисима је нарочито велики књаз. Велики Књаз Никола не само што своје рођаке надмашава својим горостасним стасом, који наводи на оне старих Романова, него и по своме правом војничком држању и карактеру, и својим јаким тјелесним саставом, које су сами јаки и затегнути мишићи, и свим оним што његову фигуру чини правим Толстојским ликом. Он је као човек и војник упоран у раду, окретан и трезвен. Од пића пије само воду, и ако се по неки из Ђенералштаба по некад поткријени којом флашом француског вина. Руски генералисима је цијелог дана акаткади цијеленоћи на послу прегледајући разне мапе и проучавајући стратегијске планове; а кад сезагнетне борба, он се први остентативно показује на ватреној линији. Овоу осталом потпуно одговара једној традицији коју један другом предају сви руски ђенерали, који зазда сматрају за потребно да ђенерал мора употребити све моменте, па и најотасније и драматске да се у борби изјоже свакој опасности и тим распале дух својих војника и узмогну их повести у јемниовну смрт. Тако, за вријеме једне корашње битке, видјело се како се аутомобил Великог Књаза, на којем се вила плаво-бијела застави, упутио путем који у највише засипале ђемачке гранате. Из редова сибирских војника (код којих је генералисима нарочито омиљен), кад спаилогласно „ура“, тако да су остали војници у рововима мислили да је задонживена нека велика битка. И заиста сјутра дан побједа је била на руској страни. Велики Књаз Никола је сјутра дан по-

здрављен са другим „ура“. Однос између генералисима и његових војника везан је више љубављу него страхом. У руској војсци влада највећа демократија. Прва бригада генералисима јесте да његови војници ни у чему не оскудијевају; и он лично прегледа њихову храну и хигијену њихових логора. Свака крута дисциплина и претерана строгост удаљена је из војске Великог Књаза Николе. И код овог књаза одржава се традиција коју су оставили велики ђенерали његове земље. Прича се о једној карактеристичној епизоди, која се догодила ђенералу Скобељеву, при опсади Плевне. Скобељев је, кад није био у борби, био један од најелегантнијих и управо наликаних људи; али у борби појављивао се пред својим војницима у потпуној запуштености; шивел му је био по готову сами дроњци, лице упрљано од прашине, очи закрвављене. Једног вечера, пошто се у таквом стању повукао у свој шатор, он промијени одијело, дијело се очешља и намириса косу, доби опет свој њиснички лик и леже да спава. Рекло би се да је далеко од сваке помисли на своју војску и да је на хиљаду миља далеко од бојног поља; али послје мало тренутака, у ноћној тишини, чуло се је јечање које потиче из ојађелог срца. То је био Скобељев, који је лежећи опружен на земљи, онако одјевиен, мјесто да лежи у својој постели, плакао очајнички жалећи своје војнике које су тога дана покосили непријатељски куршуми.

Италија, Румунија и Ђемачка

„Рускоје Слово“ доноси на уводном мјесту под горњим насловом чланак, у коме се између осталог говори:

Велики свјетски рат, који је већ обухватио десет великих и малих држава спрема се, да данас-сјутра обухвати и Италију, Румунију и Португалију. Већ се ђемачка дипломатија очајно усилјава, да принуди Италију на чување неутралности. Пошто је изгубила наду, да ће ту цијел постићи обећавањем компензација на рачун Аустрије, Њемци почињу да јој пријете упадом у Ломбардију, али те пријетње могу учинити извеснијим утисак може бити прије изван граница Италије, него међу потомцима старог Рима. Аустријска војска, која је три пут била тучена од далеко мање српске војске, и која се је сада претворила у просту и на брау руку вјежбану милицију, није страшна за Италију, која може дићи готово милион добре првокласне војске. Што се тиче ђемачке војске, она је сада заузета и растегнута на два фронта и са тешком муком одржава своје позиције. Ако је император Вилхелм заиста и послао помоћ своје савезнику за нов напад на Србију и за одбрану Трансилваније, та је војска састављена скоро искључиво од ландштурма и не може утицати на развој догађаја, но и ако би Ђемачка каквим чудом успјела да састави јаку војску за упад у Италију, та нова казнена експедиција крвавога Кајзера унапријед је осуђена на срамни неуспјех, због неудобства путова у Италију. Ђемачка се неће никада усудити да поруши швајцарску неутралност, јер ђемачка војска нити је артиљеријом, нити чим другим спремна за прелазак преко швајцарских гора. Па и у томе невјероватноме случају, ако би Ђемачка успјела да разбије 300.000 швајцарске војске могао би јој се лако спријечити улазак у Италију, кад би се покварио Симплонски тунел и тунел св. Готхарда чим би ђемачка војска била одвојена од свој базе. Најпослије кад би Ђемачка нарушила швајцарску неутралност, Французи би тијем добили могућност, да преко Швајцарске изиђу на Горњу Рајну и да заобиђу Елзас и дођу за леђа ђемачкој војсци.

Упад ђемачке војске у Италију преко Тирола такође је сувише тежак, прије свега због тога, што би ђемачка војска имала само једну жељезницу, која води кроз Алпе у Тријент. Кад би пак та војска дошла у Ломбардију, разбила би се

о чувени четвороугаоник тврђава на југу од језера Гарде. На тај начин прије се Њемци могу надати да италијанска војска уђе у Баварску него што би ђемачка ушла у Ломбардију.

Поред тога рат Италије изазвао би улазак Румуније у Трансилванију, а тако и обратно: за Румунијом слиједила би и Италија. На тај начин, Аустрија ће се наћи између два огња, а кад пожар букне у дунавској империји, пламен ће се на сваки начин пренијети и на Ђемачку. У току прошлијех шест мјесеци обје ове латинске земље имале су довољно времена да се спреме за сваку случајност. Пријетње ђемачке штампе могу само долити уља у огањ и показати Румунима и Италијанцима чему се могу надати од својих бивших савезника.

Лондонски „Times“ тврди, да је рат Италије и Румуније питање недалеке будућности, а тај рат увјериће и Аустрију и Турску, да им Ђемачка није у стању помоћи, да треба да што прије оставе Ђемачку самој себи и да се за сопствени спстанак побрину. Кад би Ђемачка остала сама, онда би њена пропаст по мишљењу „Times-a“ слиједила прије него што се то и помишља. Слика коју износи „Times“ тачна је. Питање је само што ће се догодити на бојиштима Европе и Азије прије него поменуте двије латинске државе ступе у акцију. Изгледа да ће потоњи неуспјеси аустро-ђемачки и турски на копну и на мору убрзати ријешење овога питања.

Јапанци Краљу Белгије

Несрећа Белгије до дна душе је потресла и Јапанце. Овај млади азијатски народ, који се не крсти хришћанским крстом ђемачких „културтрегера“, осјећа дубоки бол због жалосне судбине јадне Белгије.

Нарочита јапанска депутација кренула је у Европу да Краљу Алберту преда почасни дар: старински јапански меч. Оштрица тога мача израђена је 1577. године, а балчак и корице од кованог су злата из истог времена.

Заједно са мачем, депутација ће предати Краљу и адресу, у којој се, између осталог, вели, да је тај мач „слаби доказ дубоког поштовања, које је јапански народ стекао пред незаборавном храброшћу Вашег Величанства и беспримјерним патриотизмом белгијског народа, показаног при одбрани хуманизма и цивилизације у вријеме највеће несреће, која је икад снашла на који народ!“

Својим чојством бацише у засјек швапске дивљаке и — Јапанци!

Судбина свијета

Циљ и тежња овога рата најизразитије су обиљежени у изјавама француске владе у сједницама од 22. и 23. децембра (по нов. кал.) прошле године. Ту се, о судбини свијета, каже дословце ово:

„За њу (судбину свијета), бори се ми, бори се још и Белгија, која је дала томе идеалу сву своју крв, непоколебљива Енглеска, вјерна Русија, неустрашива Србија, херојска Црна Гора, смјела јапанска marina. Ако је ово највећи рат који је историја забиљежила, ипак није то за то што су се народи сударили да би освајали територије, излазе на море, повећање материјалног живота, политичке и економске користи; они се сударају да би уредили судбину свијета. Никада се ништа веће није указало људскоме погледу; противу варварства и деспотизма, противу системе провокација и методичких пријетњи које је Ђемачке називала миром, противу система

колективног убијања и пљачкања које је Ђемачка називала ратом, противу безобразне хегемоније једне војничке касте која је разуздала страховити бич, са својим савезницима. Француска, ослободитељка и осветница, једним јединим полетом, усправила се. То је улог овога рата. Он премаша наш живот. Треба, дакле, да и даље имамо само једну душу, а сутра, у миру од побједе, вративши се ка слободи наших увјерења коју смо сада драговољно оковали, сјећаћемо се с поносом ових трагичних дана, јер ће нас они учинити храбријим и бољима“.

Бугарска

— „Le Figaro“ од 10. фебруара по новом. —

Има један народ који је више од четири вијека био гажен, злостављан, мрвљен, мучен од Турака. Изгледа да је овај заборавио то мрвљење, те муке; јер он као да је помишљао да се сједини с Турцима. То је Бугарска.

Има један народ кога је бранила Француска, и једина Француска, онда када су балканске народности биле угњетене не видећи ни најмањи зрачак независности да се указује усред мрака судбине вјечна робовања и неизлечиве биједе. Он као да би се сада хтио борити противу Француске. То је Бугарска.

Има један народ који су, прије педесет година, клали хиљадама; Турци су у брзим потоцима лили крв његове дјеце. Јевропа равнодушна, забринута да одржи ону дивну јевропску равнотежу којом се толико поносила, није протестовала. Један једини глас подиже се, један једини узвик гнушања; само је велики Гледстон смио рећи, да је ту био атентат противу цијелога чојвјечанства; а данас, тај намучени народ окреће се противу сљедбеника Гледстонових. То је Бугарска.

Има један народ, који за све има да захвали Русији, који чини готово саставни дио Русије, по језику, вјери, обичајима; народ који је Русија штитила својом моћном руком, за који је Русија водила тежак и дуг рат и коме је Русија донијела ослобођење. Он данас као да хоће да се бори противу Русије и удружује се са својим негдашњим тиранима. То је Бугарска.

Па лијепо! нека буди Нема више захвалности, ни природних права, ни етничког братства: постоји само непосредни, прешни интерес. Бугарска признаје само свој интерес, и рђаво би прошао онај који би јој говорио о чисти и правичности. Барем, нека се руководи својим интересима.

Она бира час за акцију кад је Аустро-Ђемачка скоро смрвљена. Ђемачко злато има чудесну снагу. Оно је увјерило бугарске државнике да ће Аустро-Ђемачка наметнути мир какав се њој буде свидио. О безумни државници! Ето гдје се бацате у наручја побијеђеноме, и излажете се да све изгубите! Јадна Бугарска! Колико сјутра, неће више бити јевропске Турске. Колико сјутра, биће само слободних народа, а ослобођена Јевропа тешко да ће се смиловати према онима који су закашњавали њено ослобођење. Јадна, три пута јадна Бугарска....

Куповање талијанске штампе

Предсједник талијанског новинарског савеза Гандолфи публиковао је у копенхашком листу „National Tiende“ сензациони чланак о Билу, којим се чланком у свему потврђује оно, што је прије тога објавио Амфитеатров у „Руском Слову“.

Гандолфи казује, како је књаз Билон одредио био 20 милиона

франака на задобивање талијанског јавног мишљења. Тим новцем је Биллов покренуо неке нове листове, држао је читав легион агената и обећавао је Италији Трст и Тријент само ако остане неутрална до конца априла мјесеца.

Кајзер и гроф Тиса су ријешили да обезбиједу неутралност Италије на рачун Аустрије. Али цар Франц Јосиф неће да пристане на давање никаквих компензација Италији и пристаје прије да обдицира него да уступи Италији Тријент.

Услед тога су односи између Беча и Берлина затегнути. Италија је спремна за рат и чека. На случај да Аустрија не хгједне чинити уступке, она ће објавити рат. Талијанска дипломатија ради на довршењу свога посла и чека на прољеће, које је за ратне операције подесније.

„Виша“ и „нижа“ раса

Прије десетак година једна је књига у Њемачкој направила грдан књижевни успех: Чемберленови „Основи деветнаестог стољећа“.

Главна идеја књиге: да су Немани (у ширем смислу) виша, управо највиша раса, да су они најспособнији за културу, и да су највеће тековине цивилизације дјело германског генија.

И ако би било великих културних дјела која нијесу директно германског поријекла, Чемберлен би их опет некако доводио у везу с германским племеном: или би доказивао да је у жилама њихових аутора било германске крви или би покушавао да покаже како је то препочињање с германског обрасца или усавршавање германског оригинала.

Овај куриозни покушај да се њемачка национална мегаломанија подупре научним аргументима није остварио усамљен у њемачкој литератури, у којој је Чемберлен, уосталом, имао и претходника.

Покренут је један нарочити часопис за политичку антропологију, и његов прерано умрли директор, бивши марксист д-р Лудвик Волтман развијао је са још више оштроумља концепцију која је прославила Чемберлена.

Разумије се, ван Њемачке, теорија, која представља собом неку врсту научног шовинизма, није могла наћи присталица, и нашло се, ван Њемачке, и људи који су износили сасвим супротно тврђење: да су Нијемци једна нижа раса и да они ни из далека немају оне способности за културу којима се одликују народи романског поријекла.

Сад за вријеме рата ова је дискусија пренесена и у журналистику, па се и у неким нашим листовима могло срести мишљење како су Нијемци „инфериорна раса“ и како се природом њихове расе једино и може објаснити овај њихов најновији поступак којим су осрамотили двадесети вијек.

И чак се иде дотле па се тврди — то код нас није једанпут речено — како и оно мало Нијемаца од несумњиве вриједности нијесу чисти Нијемци, већ да су или Јевреји или каквог другог страног поријекла.

Нијемци веле за нас, Словене, да смо нижа раса, а наши журналисти тврде да смо ми виша раса, а да они по својој крви мање вриједу.

Ко је у праву?

Ако се у овој ствари не суди субјективно, по осјећањима, него према објективним чињеницама, мора се дати овакав одговор: ни једна ни друга страна није у праву.

Нема нижих и виших раса; сви су народи физиолошки једнаки и сви су, по својој физиолошкој ор-

ганизацији, подједнако способни за културу.

Разлике које данас постоје међу народима, у погледу културе, постале су историјски, стицајем прилика, и историјски могу и ишчезнути. Постављен у друге, повољније прилике, под другом социјалном организацијом, под другачијим системом васпитања, под другим спољашњим утицајима, народ који је заостао може се подићи, док се народ који је уздигнут може спустити на нижи ниво.

Да су Енглези нпр. били историјски принуђени да живе под оним приликама у којима смо живјели ми на Балкану, они се ни по чему не би од нас, у културном погледу, разликовали. И да смо ми били у њиховим приликама, ми бисмо данас били оно што су они.

Баш су Енглези направили један занимљив експеримент који сасвим лијепо илуструје наше мишљење. Једно црначко племе у Аустралији они су васпитањем тако промијенили, тако подигли, да се оно сад на пољу прогресивног развика надмеће с бијелом расом у Аустралији!

Један исти народ може према приликама постати и културан и некултуран, и питом и варварин!

И данашњи карактер њемачког народа, који је нама толико антипатичан, није никаква особина расе, већ је створен васпитањем које је њемачки народ добио у току своје историје.

Да и други народи морају под истим системом васпитања добити исти карактер, најљепши нам је примјер Аустрија: сви су њени народи више мање једнаки по својем карактеру.

И да и Нијемци под другим приликама могу постати другачији, свједоче нам Швајцарска и Сјеверна Америка, нарочито ова посљедња, где је Нијемац постао сасвим други човек.

И кад свршетком овога рата Руска изгуби своју хегемонију у Њемачкој и кад се у Руској промијени политички систем, кад више не буде милитаристичког и империјалистичког васпитања у Њемачкој, кад се њемачком народу да слобода и кад му се омогући ближи додир с француском нацијом, — ми ћемо тада имати сасвим други народ, и у току времена отпаће сва разлика између германске и латинске културе.

„Балкан“

Папа за мир

„Фигаро“ доноси да је прошле недеље у свима католичким црквама у Француској прочитана молитва о миру, коју је написао нови папа, Бенедикт XV.

Ово је изазвало у Француској узбуђење, јер се схватило да се тим хоће да уведе у Француску једна њемачка пропаганда.

Француска влада оштро је укорила париског архиепископа Амета, и дала му на знање да ће према њему предузети строге мјере, ако се буде то поновило.

Амет је послје тога изјавио:

— Молитва коју је папа послао не говори о миру какав Њемачка замишља. У њој се говори о миру за какав се Тројни Споразум бори. Нијемци су улазећи у рат почели да диктују принципе против којих се католичка црква мора бунити. Они руше цркве, стријељају свештенике, гоне католике. Такви принципи су варварски, и они су папу определили да буде на страни Тројног Споразума.

Та изјава архиепископа Амета пријатна, али папина молитва ипак није допуштена да се понавља у католичким црквама у Француској.

Против пјегаваг тифуса

(Пјегаваца).

На лекарским састанцима у Нишу ономад је дискутовано о пјегавом тифусу (пјегавацу), који сада у Србији бјесни. Санитетски пуковник д-р Војислав Суобитић

држао је о предохрани против те опаке заразне болести овај говор:

Мисли се да болест пјегаваца готово искључиво преноси бијела ваџ, која живи и своја јаја (гњиде) леже на рубљу и одијелу. Она се ванредно брзо множи: „Једна ходи, сто води, за хиљаду мјеста тражи“ (народна изрека). Треба, дакле, таманити ту ваџ. То се може извршити помоћу нарочитих дезинфекционих апарата, у којима водена пара од сто гради Целзиуса и више топлотине уништава и инсекте и њихове гњиде. Ми немамо спуда таквих апарата на располагању, а по неки од ових што их имамо не употребљују се како треба. Има их и који нијесу у потпуно исправном стању (неки немају ни термометра), те не дају повољне услове. С тога се дешава да на њима, и послје извршене „дезинфекције“, има живих ваџица!

Веома лако, у свим приликама: у вароши, у болници, у селу, на положајима може се направити пећ, у којој се помоћу топлог ваздуха може поуздано извршити убијање живог гада на рубљу и одијелу. Прије проналаска дезинфекције помоћу водене паре, дакле још прије 35 година, такве ку пећи употребљаване за убијање инсеката на рубљу и одијелу. Праве се по разним начинима. Главни је захтјев, да се има једна шупљина, у којој се ваздух може загријати на једно 140 гради Целзиуса топлотине и одржати на тој температури што дуже, а при том да су дувари те шупљине довољно лоше топлоноше, да не сагору рубље и одијело, које би се у ту шупљину унијело. Да је топлота достига поменућу температуру може се, ако нема топломера, приближно одредити тим, што се у загријану шупљину метне парче бијеле хартије или вате која при поменутом степену топлоте почиње да жути, што је знак, да би већа температура, или дуже утицање, могло оштетити ткиво рубља и одијела, изложеног тако топлому ваздуху. Са мало вјежбе свако ће лако наћи колико треба да загрије пећи и колико дуго да изложи рубље топлоти у њој, па да сви инсекти и њихове гњиде угину, а да ткиво рубља и одијела не оштети.

Најпростији облик такве пећи био би у земљи издубљен лагумчић с малим отвором, довољним да се може проћи са одијелом и издубљеним одаком на врху лагумчића. Запалити у тој шупљини дрва, сламе, лишта и т. д., па пошто су се под и дувари лагумчића довољно загријали, извући жар и мокром крпом обрисати под. Спремити роштиљ од дрвета, наслагати на њега (али не набити) загађено рубље или одијело, и турити унутра у лагум. Овај роштиљ треба да сачува ткиво од непосредног одијела с врилим подом лагумчића. Затим затворити што боље улаз у пећ и заклопити одак, па оставити да топла ваздух утиче једно 20—30 минута на објекте. Послије тога времена је, ако је температура била довољно висока, а објекти не сувише збијени, живи гад убијен. Роштиљ с рубљем и одијелом може се тада из пећи извући и рад са другим објектима продужити. Кад је вријеме хладније, онда се ваџи на одијелу слабо мичу, по чим се приближе топлоти, постану покретљивије, треба дакле пазити, да се из рубља не истресу, нарочито да не пријећу на онога, који око пећи ради.

С тога је потребно да испред отвора, који у пећ води, има ископана рупа, у коју да се баца жар, који се из пећи извади, те да инсекти, који би из одијела испали, падну на њега и тамо изгину. Такве пећи могу се направити и по моделу разних фуруна, у којима се хљеб пече. У кантонимама, на положајима, могла би свака чета имати своју пећ. С мало труда и довијања могли би војници своје рубље и одијело ослободити од тог живог гада. Такве пећи би и по селима, варошима, болницама и т. д. где нема исправних дезинфекционих апарата и људи, који њима умију правилно руковати, могле добро послужити. Наши техничари могли би нацртати неколико модела таквих пећи, и те цртеже у новинама саопштити. По влажном времену се у њима рубље може сушити.

Изгледа да за лица, која долазе у додир са болесником од пјегаваца, нема опасности од овога ако нема ваџицу. Ова предохрана од ових могу се употребити: прањак од инсеката, којим се запраши одијело и рубље, нарочито око врата, руку и ногу. Препоручује се запрашивање са прањком од нафталина, мијешаног са камфором. Овим прашковима може путник и кревет, а евентуално и сумњиво мјесто у фијакеру или вагону запрашити а исто тако и свој пртљак. Ко се плаши опасности да буде уједен од ваџицу, нарочито у болницама, где има пјегаваца, може се користити извјесним препаратима, које на те инсекте дјејствују одбијајући, на примјер: петролеја 90 грама, зејтина од маслине 10 грама; перувијанског балзама 5 грама. Овом смјешом на-

мазати се по врату, рукама, подлактицама, коси, ногама и прскати њом одијело и обућу. Исто се тако употребљује, али је угоднија смјеса: ментола и тимола по пола грама, еукалиптола 10 грама, чисте карболне киселине и зеленог зејтина од лавора по четири грама, нитробензола један грам, камфора 5 грама, апсолутног алкохола 200 грама. Препоручују и употребу камфорског зејтина.

Ко иде у локале, у којима има ваџицу (а таквих је сада доста), нека носи чизме. Женске нека носе високе ципеле и кратке хаљине. Рубље и одијело мијењати често и прегледати га редовно, да се није где-год закахила ваџ.

Избјежавати путовање у загађеним вагонима, возицу у фијакерима, који су махом страшно прљави, назити да слуге слушкиње не буду вашљиве, а тако исто и њихове постеле. Не нћи у препуне загађене болнице. Избјежавати кафане, у којима се не пази на чистоту и које су препуне. Особито се лако прими гад патоса или чивилука, на којима висе капути. Потребно је да се све кафане, а нарочито оне у којима су смјештени војници, мјесечно двапут окрече, а патоса редовно чијеђем рибају, јер су пуне ваџицу и другог живог гада.

Потребно је да се образује стална комисија за сузбијање и спречавање заразних болести, које су се до сада у Србији показале, као и оних којих се треба бојати. Та комисија треба да има што веће пуномоћје и што обилнија средства на располагању, да би могла предузимати корисне мјере и што брже у дјело изводити. Овај посљедњи предлог поднесен је Влади, која га је усвојила и ту комисију већ наименовала.

Било би, може бити, корисно, када би се знало, на који начин би се из публике могло јављати комисији, шта је за њену информацију потребно.

Дневник

Заразне болести. Свакојем великом рату неминовни је пратилац појава какве опаке заразне болести. Ове много пута учине већу пустош и несрећу него и оружје. И садашњи велики рат доноси појаву опаких болести. У Аустрији колера управо бјесни. У Србији ухватио је маха пјегава тифус, који је, преко заробљеника, такође пренесен из Аустрије. Постоји очигледна опасност од преношења тијел болести и на наше земљиште. С тога се зарана ваља противу њих наоружати. А најбоља су оружја против свијех опаких зараза: чистота јавна и приватна, умјереност и трезвеност. Власти ће наше предузети са своје стране све нужне кораке, али и народ им сам треба да иде на руку у спречавању уношења заразе и њенога ширења, ако се унесе.

Данашње вијести. Данашње телеграфске вијести веома су занимљиве и сасвијем повољне.

Руска офанзива против Њемачке и Аустрије добро напредује.

Аустријанци су на Карпатима опет претрпјели слом.

У Аустрији унутра већ ври. Та се Вавилонија распада.

Енглеско-француска акција против Дарданела одлично напредује. Концептована је најозбиљније. Енглези и Французи шаљу на Дарданеле знатну војску.

Италија се креће.

ОГЛАСИ

У двокатној кући

спрам Обласног Суда, на средњем боју, издају се четири собе по најама.

Цетиње. Обратити се: Милици удови Бурини.

За издавање

има двије камара у улици Иван Ба

га, бр. 24.

Ради погодбе обратити се у исто

кући.